

Izabela Gass
(Warszawa)

MATERIAŁY JADWIGI MARSZEWSKIEJ – ZIEMIĘCKIEJ
(1891 - 1968)
(144)

Jadwiga Marszewska – Ziemięcka urodziła się 30 czerwca 1891 r. jako córka Mieczysława Marszewskiego i Jadwigi ze Skarżyńskich. Rodzice jej mieli niewielką posiadłość Pilaszków w okolicy Warszawy. Do gimnazjum uczęszczała w Warszawie, maturę zdała w Krakowie. Na Uniwersytecie Jagiellońskim studiowała biologię, specjalizując się w mikrobiologii gleby. W 1923 r. uzyskała doktorat na Uniwersytecie Jagiellońskim na podstawie pracy *Występowanie azotobaktera w glebach polskich*.

W latach 1924-1927 pracowała z najwybitniejszym ówczesnym mikrobiologiem gleby, prof. Sergiuszem Winogradskim w instytucie Pasteura w Paryżu, gdzie opracowała metodę płytek plastycznych dla oznaczenia potrzeb nawozowych gleby przy pomocy azotobaktera nazwaną odtąd ich imieniem.

W 1930 r. Jadwiga Marszewska – Ziemięcka habilitowała się na uniwersytecie w Poznaniu na podstawie pracy *Studia nad mikrobiologią gleby*. W 1931 r. zorganizowała w Państwowym Instytucie naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach Dział Mikrobiologii Gleby, którym kierowała w latach 1931 – 1968.

Okres okupacji Jadwiga Marszewska – Ziemięcka spędziła w Puławach, uczestnicząc w ruchu oporu i tajnym nauczaniu młodzieży. Opracowała wtedy podręcznik mikrobiologii gleby dla studentów, który drukiem ukazał się w 1948 r. W 1945 r. wzięła udział w organizowaniu katedry mikrobiologii rolnej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jako profesor nadzwyczajny, a od 1948 r. jako zwyczajny. W 1956 r. objęła kierownictwo zainicjowanego przez siebie w 1948 r. Studium Specjalizacyjnego Ogólnomikrobiologicznego w Lublinie, jedynego w tym zakresie w Polsce. Na tych stanowiskach pozostała do końca życia.

Jej dorobek naukowy obejmuje przeszło 160 publikacji z dziedziny mikrobiologii gleby, szczepienia nawozów, szczepienia roślin motylkowych i nie motylkowych, historii mikrobiologii. W 1952 r. założyła i prowadziła czasopismo dla mikrobiologii „Acta Microbiologica Polonica”.

Jadwiga Marszewska- Ziemięcka była członkiem rzeczywistym PAN od 1952 r., Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Międzynarodowego Towarzystwa Gleboznawczego.

Jadwiga Marszewska – Ziemięcka była zamężna z Andrzejem Ziemięckim, dyplomatą i dziennikarzem. Małżeństwo było bezdzietne.

Jadwiga Marszewska – Ziemięcka zmarła 13 sierpnia 1968 r. w Lublinie i została pochowana na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Spuścizna Jadwigi Marszewskiej – Ziemięckiej z lat [1909], 1911-1969 liczona w końcowym wymiarze 0,02 m.b. otrzymana została w darze od prof. dr Anieli Chałubińskiej w 1981 r. (nr księgi nabytków 1626). Materiały zostały zinwentaryzowane przez mgr Izabelę Gass w 2014 r. Na spuściznę składają się dwie jednostki. Pierwsza zawiera 54 listy wpływające od prof. Stanisława Lencewicza z lat 1911-1940. Do jednostki dołączono także 2 wycinki prasowe z 1909 r. dotyczące radomskiej organizacji PPS, które prawdopodobnie pochodzą z jednego z listów Stanisława Lencewicza, gdyż zawierają uwagę pisaną jego ręką.

Jednostka druga stanowi 3 listy Stanisława Lencewicza pisane do Antoniego Marszewskiego, brata Jadwigi z lat 1911-1912 oraz list wychodzący od Antoniego Marszewskiego do Anieli Chałubińskiej, u której zgodnie z wolą Jadwigi Marszewskiej-Ziemięckiej zostały zdeponowane listy Stanisława Lencewicza.

Spuścizna Jadwigi Marszewskiej-Ziemięckiej otrzymała w Archiwum PAN sygnaturę 144; inwentarz obejmuje 2 jednostki. Numer zespołu w bazie szukajwarchiwach - 604.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Jadwigi Marszewskiej-Ziemięckiej*, Polska Akademia Nauk, Archiwum w Warszawie, 144, j. 1
2. S.M. Brzozowski, *Marszewska-Ziemięcka Jadwiga*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny* t. XX/1, z. 84, Wrocław 1975, s. 70-72
3. Aniela Chałubińska, *Listy Stanisława Lencewicza do Jadwigi Marszewskiej-Ziemięckiej*. Wrocław 1981
4. www.pan-ol.lublin.pl/biul_2/Marszewska.htm

INWENTARZ

1. Korespondencja wpływająca od Stanisława Lencewicza
[1909], 1911-1940, rkp., masz., druk, l., k. 111
2. Materiały Antoniego Marszewskiego – brata J.M.-Z
Korespondencja wychodząca do Anieli Chałubińskiej i wpływająca od Stanisława Lencewicza
1911 – 1912, 1969, rkp., l., k. 6